

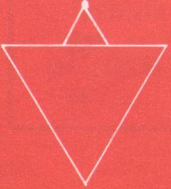
ŞAKUL , GİBİ...

MASONLAR İÇİN DERGİ

CİLT 1

SAYI 6

EYLÜL 1988

KAPAKTAKİ RESİM

Namık Kemal K.'in Bolayır'daki Mezarı

(Yazısı yedinci sayfede)

Şakul Gibi, «LOCA MUHABİRLERİ» arıyor. Localarında yer alan ve bütün Kardeşleri ilgilendirebilecek olayları (toplantı, konuşma, panel, vs...) dergiye devamlı olarak yazmağa gönüllü Kardeşlerin, Ziya Umur (160 84 74) veya Mişel Margulies (165 41 04) K.'lere telefon etmeleri rica olunur.

İÇİNDEKİLER

Masonun Para Mükellefiyetleri	4	B. Çetinor K.'in Suluboya Sergisi	20
Namık Kemal'in Masonluğu	7	Masonların Dünyasından	22
Franmasonluk Nedir?	9	Sorular	27
Meşrutiyetten Önce Türkiye'de Masonluk	11	«Büyük Şark»tan	31
Bir Kez Mason Oldun Mu	14	Çapraz Bulmaca	34
Ülkü Locası 40 Yaşında	16	Adem Hürrem Birader	35

ŞAKUL GİBİ

MASONLAR İÇİN DERGİ

Sayı : 6 Yıl : 1 Eylül 1988

Zincirlikuyu Cad. 9/13
Etiler 80600 İstanbul

**Sahibi ve
Sorumlu Yönetmen :**

**Y. Müh.
Mişel MARGULİES**

Yazı İşleri :

Prof. Dr. Ziya UMUR

Temmuz ve Ağustos ayları hariç her ayın üçüncü haftasında yayınlanır. Posta ile ve yalnız Mason olan abonelere gönderilir. Dergide çıkan imzalı yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Gönderilen yazılar iade edilmez.

Yazışma Adresi :

**Prof. Ziya UMUR
P.K. 147 Teşvikiye - İstanbul**

Dizgi - Baskı :

**YENİLİK BASIMEVİ
San. ve Tic. Ltd. Şti.
Tel. : 143 55 72 — 145 35 74**

EDİTÖRÜN

YAZI

MASASINDAN

Hızlı geçen kısa bir yaz tâtilinden sonra, «ŞAKUL GİBİ», yine e-linizde... Kardeşlerimizin, bu senenin sıcak yaz günlerini, asgarî yorululukla geçirip, enerji dolu bir şevkle yeni çalışma yılına girmiş olmalarını temenni ediyoruz.

Ve, kendi küçük meselelerimize geliyoruz :

Memleketimizde uygulanan «Enflasyon Politikası»'nın neticelerinden, bizim de kurtulmamız mümkün değildi. «Enflasyon Politikası» memlekete faydalı mıdır, değil midir? Fiyatlar «yükseliyor mu» yoksa «ayarlanıyor» mu?

Politika ile asla meşgul olmadığımız ve olmayacağımız için, işin bu tarafına hiç bakmıyoruz. Fakat, «Fiyat ayarlaması» demegi tercih ettiğimiz yoldan, arzumuz hilâfına da olsa, kurtulmak imkânını göremiyoruz.

Bu aydan (Eylül) itibaren, senelik abone fiyatlarımızı 15.000 liraya çıkarmak mecburiyetini hissettik. Tabii, bugüne kadar abone ol-

(Devamı 8. Sahifede)

AÏDAT VE MASONUN PARA MÜKELLEFİYETLERİ

Prof. Dr. Ziya UMUR

Yalnız Türkiye’de değil, bütün dünya Masonik Obediyanlarında, büyük münakaşalara yol açan meselelerden birisi, para üzerinedir :

- a) Bir haricinin kabulü sırasında kendisinden alınacak olan «harç»;
- b) Mason Kardeşlerin ödeyecekleri yıllık «âidat»;
- c) Mason Kardeşten, bazı bazı istenebileceği söylenen «salma» tipi mükellefiyetler.

Mahdut biraderlerden gelmekle beraber, Türkiye’de, bir cereyan haline sokulmak istenen temayüle göre, gerek «giriş harçları», gerekse «âidat»’lar çok kısılmalı, Masonluğa kabul edilmek ve Cemiyette kalmak son derecede kolay ve ucuz bir hale sokulmalıdır.

İleri sürülen mucip sebep cazip gibi görünür: Masonluğa alınmasında fayda görülen, bilhassa, iyi yetişmiş kültürlü fakat «genç» pırıl pırıl haricilerin mâlî güçleri düşük olabilir. (meselâ bir yeni üniversite mezunu, hele bir üniversite talebesi), belli bir rakkamı aşan para miktarını ödemek gücünden mahrum olabilir. Bunun neticesi, deniyor, yüksek harç ve âidat alınır, hakikî aydın gençleri (hattâ çok defa yaşlıları) aramızdan almak, aldıktan sonra muhafaza etmek mümkün olmayacak, kültür seviyemiz yükseltemeyecek, aksine düşecektir.

İlk bakışta haklı gibi görünen bu düşünce tarzına, acele bir şekilde uymak, önlemek istediğimiz bir mahzur yerine, başka ve daha büyük mahzurların doğmasına sebebiyet verecektir. Bu itibarla, mesele üzerinde durmakta fayda olduğu kanaatindeyim.

Evvelâ Masonluk Teşkilâtımızın bünyesine bakalım :

Biz «hür» Masonlarız, mesleğimiz «Hür Masonluk»’tur. «Hür» dediğimiz vakit, eskiden, «köle olmamak» kast olunurdu. Bugün, o eski mânadaki «kölelik» bahis konusu olmadığına göre, «hür» olmaktan neyi kastettiğimizi tesbit edelim.

Hukukî mânada «kölelik», bugün yoktur. Fakat, «fikir ve düşünce» bakımından «hürriyet»’i nazara almamazlık edemeyiz. Bir kişi, kendi «fikir hürriyeti»’ne engel olacak bazı rabitalarla başkasına bağlı ise, ona «hür» dememiz, zordur.

Düşüncesinde hür olmak ise, Mason olacak kimsenin, «ekonomik» ba-

kımdan bağımsız olması ile mümkündür. Babası bile olsa, başkasının yardımına muhtaç kalan kimsenin, «istediği gibi düşünmek» hürriyetine sahip olduğunu kabul etmek zordur. Ekonomik manada babasına bağlı olan bir genç, Mason çocuğu ise aramıza alınabilir.

Bu mânada «hür Mason»'dan sonra, bizim düşünebileceğimiz diğer bir hürriyet, «Masonluk» ile ilgilidir: Yalnız «Mason» değil, «Masonluk» da hür olmalıdır.

Masonluğa düşen bir çok işler vardır. Bunları yaparken, başkalarının âtîfetine sığınması beklenemez. Yakın tarihimizde, bir Mısırlı Paşanın parası ile, hürriyet mücadelesi yapılmak istenmişti. Mücadeleyi yapanların da «Mason» olduğu söylenmişti, ama bu, Masonların metodu değildir. Bir Mason, kendisinininkinden başka bir güce dayanmaz (Mason, haricî bir güce dayanmaksızın...). Masonik hürriyetin târifi böyledir.

Yapılacak her hangi bir işin temelinde «para» yattığını kim inkâr edebilir? Para, insanı harekete sevk edebilen «maddî enerji»'dir. Ona ihtiyacımız vardır. Bunu, kendimizden başka bir yerde bulamayız. Her hangi bir işe el atmak istersek, gereken «para»'yı kendimizden başka bir yerden isteyemeyiz. Şu halde bunu, kendimiz, tedarik etmenin yolunu bulacağız. Bir «Büyük Hazine Emîni»'miz, Suha Aksoy K., vaktiyle, şöyle söylemişti: «Bizim masraflarımız var. Bunları ne ile ödeyeceğiz? Almadan vermek, sırf Allah'a mahsus».

Biz, aramıza yeni bir üye almak istediğimiz vakit, hakkında «tahkikat» yapıyoruz. Her şeyden evvel, tabii, iyi ahlaklı, aydın kafalı olup olmadığını bakıyoruz. Fakat, aynı nisbette dikkat ettiğimiz başka bir nokta, malî bakımdan, kendisini ve ailesini geçindirmek imkânını kazanmış olup olmadığı oluyor. Tahkikatımızın mühim bir bölümü bu konudaki suallere dayanıyor.

Tekris etmek istediğimiz kimsenin «iyi ahlaklı, münevver» bir kimse olmasını istememiz normaldir. Malî durumuna gelince, eskiden, böyle bir insan, ancak, malî bakımdan istiklâlini kazanmış birisi olabiliyordu. Yakın zamanlara kadar, çok büyük bir ekseriyetle, okumuş-yazmış olmak demek, zaten, hali vakti de yerinde olmak, demekti; çünkü, sadece, zengin veya zengine yakın olanlar tahsil imkânlarına sahip idiler. Bu vaziyet, gittikçe değiştiği, köylü kentli, zengin fakir, herkes —yüzde yüz değilse bile— okuyup kendini yetiştirmek imkânına sahip olduğu için, artık, haricinin malî durumunu inceden inceye araştırmamız icab ediyor. İtiraf etmekten çekinmeyelim: Masonluk, bir «fakir-fukara derneği» değildir.

Malî ihtiyaçlarımızı karşılamak üzere, son zamanlarda, gittikçe daha

fazla müracaat edilen bir yol var: Üyelerden, bir «emir» ile, seyyanen, belli miktarlarda para istemek, yani «salma» yapmak.

Ben, bunun, bazen faydalı, fakat ekseriya tehlikeli bir yol olduğu düşüncesindeyim. Daha doğrusu, böyle bir yolun faydalı olabilmesi için, zamanımızda çok ihmâl edilen «hukuk prensipleri»ne sıkıca riayet edilmesi icab ettiğine inanıyorum.

Bir «bağış» havası içine sokulup «salma» şeklinde alınan «yardım»larda, mutlaka bir tazyik unsuru vardır. Ödemek mecburiyetinde olan mükellef, şu veya bu şekilde, kendisini «mecbur» hissettiği için ödemektedir. Haricî âlemdeki «vakıflar», «fonlar»... böyle olduğu gibi, Masonik dünyamızda da böyledir.

Bir kaç sene evvel, her biraderden, «lokal temin etmek» gayesi ile, 50.000 lira istenmişti. Biraderler, teker teker bu parayı verebilir veya veremez düşüncesiyle, her Loca, kendi âmil azası sayısınca, ellişer bin lira ödemekle mükellef tutulmuştu: Demek ki, 100 üyesi olan bir Loca, 5.000.000 lira ödeyecek, kimin ne verdiği belli olmayacaktı.

Fazla basit bir mantığa dayanan bu usulün, ilk nazarda görülmeyen mahzurları vardı. Bir üye, 50 000 lira ödeyemiyorsa, —mecbur olmadığı arzu etmediği, hatta istemediği halde— kardeşlerinin «yardımı»na muhtaç kalmış oluyordu. Loca, kendisine yüklenen borcu ödememiş veya ödeyememişse (bir kanunî mecburiyeti olmadığı halde), diğer Localar önünde teşhir ediliyordu. Alınan karar bir kanun mahiyetinde değil, bir kişinin (bu kişi Pek Sayın Büyük Üstad olsa bile) emrinin neticesi idi. Toplanan paranın sui istimâl edilmeyeceği muhakkaktı, ama, arsa alacağız, diye toplanan para, sonradan çıkan bazı ihtiyaçlar dolayısı ile, bir takım tamirat ve tâdilât işine sarfedilmişti. Bu tâdilâtın iyi veya kötü olduğu hakkında, kardeşlerin fikri yoktu veya alınmamıştı.

Netice olarak söylemek istediğim şudur :

Türk Masonluğu bir «fakir fukara derneği» değildir. Normal ihtiyaçlarını karşılamak için, haricilerden, yüksek «Giriş Harcı» ve üyelerden «Yüksek Aidat» almalıdır.

Fevkalâde ihtiyaç hissedildiği takdirde, üyelerinden «fevkalâde» yardım istemelidir. Fakat bu yardımların nereye sarfedileceği, kendilerine, en ince teferruatına kadar izah edilmeli, toplanan para O gaye için sarfedilmelidir.

Vaktiyle Türk Masonluğu, çeşitli def'alar, «lokal» almak ihtiyacını duymuş, kardeşlerden «yardım» istemişti. Fakat, o zamanlar, «hukuk»'a riayet edilirdi. Kardeşlerimiz, gerek Nuru Ziya Sokağı'ndaki, gerek Tepebaşı'ndaki binaların alınış şekillerini tetkik etmelidirler.

NAMIK KEMAL'İN MASONLUĞU VE PROODOS LOCASI

Suha UMUR

Namik Kemâl 24 Şubat 1877 tarihinde İstanbul'da Fransız G.O.'na bağlı «Proodos» Locasında tekris olmuştur.

Proodos Locası, Sultan 5. Murad'ın veliahtlığı sırasında tekris olduğu Locadır ve Türkiye'deki Masonlukta önemli bir yeri vardır.

Türkiye'de ilk Mason Locaları 1738'e doğru İstanbul, İzmir, Halep gibi şehirlerde açılmağa başlamıştır. Muhtelif Obedyanslara tabi bu Localar hakkında pek az bilgiye sahibiz. Bir ara, 2. Mahmud, 1826'da Yeniçeriliği kaldırdığı sırada Bektaşilikle bir tutup Masonluğu da yasak etmişti. Bir müddet kapalı kalan Masonluk, Kırım harbinden sonra yeniden açılan Localarla tekrar çalışmağa başlamıştır.

Kırım harbinde Osmanlı İmparatorluğu Kırım'da, Fransa, İngiltere ve İtalya (Piemonte krallığı) ile birlikte Rusya'ya karşı savaştı. Harp, Rusya'nın mağlubiyetiyle sona erdi ve Paris muahedesine göre Osmanlı Devleti bir Avrupa devleti olarak kabul edildi (18 Şubat 1856). Bu tarihten sonraki 20 sene zarfında (1876'da Abdülhamid tahta çıkıncaya kadar) İstanbul'da pek çok Loca açıldı. Bunlar Fransız ve İtalyan G.O.'ları ile İngiltere, Hamburg ve İskoç, vs. Büyük Localarına tabi Localardı. Proodos Locası da bunlardan biridir, Fransız G.O.'na tabidir ve 1868 senesinde kurulmuştur.

Namik Kemâl, batı kültürünün tesiri altında kalmış ve demokratik idare taraftarı olan Sultan Murad ile veliahtlığı sı-

rasında arkadaşlık eder, kendisine fransızca dersler verirdi. Namık Kemâl, veliahd Murad efendinin baş mabeyincisi Ahmet Seyyit ile aynı günde tekris edilmiş, bundan dokuz ay sonra da veliahdın tekrisi yapılmıştır.

Gene Namık Kemâl'in arkadaşları olan Ali Şefkati, Mehmed Emin bey gibi kimseler de bu Locada tekris olmuşlardır.

Proodos Locasının 1873 yılı sonunda tanzim edilmiş bulunan matrikül cetvelinde Namık Kemâl için şu malûmat vardır :

Nom et prénom : Mehmed Namık Kemal
Qualité civile : Homme de lettres
Naissance : Constantinople, 14 Octobre 1841
Domicile : Cons. ple
Grade : Ap...
Date de réception : 24 Février 1872, L. Proodos,
Or.. de Cons. ple

EDİTÖRÜN YAZI MASASINDAN (Devam)

muş kardeşlerimiz, müddetlerinin sonuna kadar, dergilerini almağa devam edecekler, kendilerinden yeni bir şey istenmeyecektir.

Önümüzdeki sene, yeni bir fiyat artışı olup olmayacağını bilemeyiz, ama, görünüş odur ki, bu nevi ayarlamalara, daha bir müddet bo-

yun egeceğiz. Yeni abonelerimiz, 15.000 lira karşılığında, ON sayımızı almak hakkını kazanacak.

Bu sayıdan itibaren, okuyucularımızı memnun edeceğimizi sandığımız ufak bir yenilik düşündük: Bundan böyle dergimizi, bir «zarf» içinde gönderilecek.

FRANMASONLUK NEDİR ?

Dz. Yarbay M.S.B. HIGHAM
İngiltere Birleşik Büyük
Locası Büyük Sekreteri

(1 Ekim 1985 tarihinde, İngiltere'de, Eastcheap kasabasının St. Margaret Pattens Kilisesinde verilen bir konferanstan).

Franmasonluk nedir? Birçoğumuz için bir boş zamanı değerlendirme faaliyetidir, ancak herşeyden evvel eğlencelidir. Değişik sebeplerle katıldıktan sonra, zevkli olduğu için, eğlenceli olduğu için, hoşumuza gittiği için Mason kalmağa devam ediyoruz. Bizden birşeyler vermemizi istiyor amma, dünyada yapılmaya değer bütün diğer işler gibi, bundan da bir şeyleri geri alıyoruz — maddî olarak değil; çok kerre geri aldığımız katıksız bir hoşlanma, bir zevktir.

Franmasonluk ahlak ve fazilet (moralite) öğretir. Bundan kasdim, insanları, kendilerini disiplin altına sokmaya, ve diğer insanlarla ilişkilerini gözden geçirmeye teşvik ettiğidir. Ancak bu, Masonluğu bir din yapmaz. Dinler de ahlak ve fazileti teşvik ederler fakat bunu Tanrıya havale ederler. İsterseniz şöyle diyebiliriz: Franmasonluk ahlak ve faziletle, deniz seviyesinde uğraşır, Din ise yukarı seviyelere götürür.

Franmasonluk derslerini, herbiri iki sahnelik, ritüelikle dramlar yoluyla öğretir — isterseniz bunlara bir perdelik piyesler (oyunlar) da diyebiliriz; birinci perdede hikâye veya eylem, ikinci perdede ise izahat. Masonik törenlere katılmak her zaman çok tatmin edicidir; özellikle de adaya çok etkileyici gelmektedir çünkü, kendisine bir mesaj aktarmak için bir arada çalışan bir oda dolusu insanın dikkat odağı konumundadır ve buna ilaveten mesajın kendisi de son derece ilgi uyandırıcıdır.

Burada, Masonluğa tekeris edildiğim zamana ait, unutamıyacağım üç

anımdan bahsetmek istiyorum: Birincisi, Locaya girdiğimde elimi tutan sıcak el; ikincisi odadaki herkesin, başımdan geçmekte olanları pür dikkat takip etmekte oldukları hissi ve üçüncüsü de törenin ikinci kısmında, ritüelikle beraber, görünüşte irticalen verilen öğütler. Akla Polonius'un Laertes'e (*) tavsiyeleri geliyor ve ben orada Laertes'in yerinde idim.

Bir Masona, bu üyeliğini, kendi veya başkasının şahsî veya iş menfaatleri uğruna kullanmaması, kuvvetle telkin edilir. Mason bilir ki Mesleğin ilkeleri, bir vatandaş veya memur olarak vazifeleri ile çatışmak bir yana, onları daha iyi ifa etmesine yardımcı olabilir.

İsterseniz süper — toleranslı deyin, veya daha şüpheci iseniz, ihtiyatlı deyin, ancak Franmasonluk hiç bir şekilde politikaya katılmaz. Localarda politika tartışmaları yasaktır ve Büyük Loca, politik konularda hiç bir görüş belirtmez.

Son olarak, Franmasonluk hakkında pek bir sır bulunmadığını söylemek isterim. İç işleri, birçok derneklerinki gibi, özeldir, ve ne kadar demode olursa olsun, özellik bir kusur değildir. Hakikaten ilgilendiğiniz takdirde, ben dahil birçok Masonun, Mesleğimiz hakkında size anlatacak pek çok şeyi vardır. Sanırım ki bu yazı, bu düşüncemin en iyi ispatıdır.

Year Book of the Grand Lodge of Scotland Edinburgh,
1987'den kısaltarak çeviren : EM.

(*) W. Shakespeare, Hamiet, Perde, I. Sahne 3 (ç n.).

MEŞRUTİYETTEN ÖNCE TÜRKİYEDEKİ MASONLUK

— I —

Suha UMUR

İlk Büyük Locanın, ve bugünkü Masonluğun İngiltere'de kurulduğu 1717 tarihinden kısa bir müddet sonra Osmanlı İmparatorluğu hudutları içinde de Mason Localarının açılmış olduklarını bazı kayıtlarda görüyoruz :

24 Mayıs 1738 tarihli «Saint - James Evening Post» gazetesinde Floransa'dan yazılmış bir mektup yayınlanmıştır. Yazarı bilinmeyen bu mektupta şöyle deniliyordu: «İstanbul'dan öğreniyoruz ki, Türkiye'deki Localar büyük bir inkişaf göstermiş ve yüksek seviyeli bir çok Türk tekris edilmişlerdir». İstanbul'daki bir Alman Locasının (Die Leuchte am goldnen Horn) Üs. Muh.'i Karl Becker 1900'de kaleme aldığı bir yazıda, Masonluğun Türkiye'ye ilk olarak İzmir'e, Halep'e ve 1738'e doğru, İstanbul'a yerleşen İngiltere Büyük Locası tarafından getirilmiş olmasının ihtimal dahilinde bulunduğundan bahsetmektedir.

Türkiye'de resmen tanınmış ber'atı haiz ilk loca, 3 Şubat 1748 tarihinde konsolos Alexandre Drummond'un idaresinde İstanbul'da kurulmuştur. Tanınmış Mason tarihçisi Gould bu Locanın İskoçya Büyük Locası defterinde kayıtlı ilk yabancı Loca olduğuna dikkati çekmektedir. Drummond, 30 Kasım 1747'de İskoçya Büyük Locası tarafından «Doğu için» Mahalli Büyük Üstad olarak görevlendirilmiş idi. Lawries'in «Franmasonluk tarihi»'ne göre (1804), Drummond, İskoçya Büyük Locası tarafından görevlendirilmezden önce, Türkiye'de İskenderun'a yerleşmiş ve memleketin bu bölgesinde müteaddid Mason locaları kurmuştu. 1760 tarihli «Magazine Imperial de Londres»'da Alexandre Drummond'un 1745'te kaleme alınmış bir yazısı neşredilmiştir. Drummond bu yazısında, İzmir'de bir Locanın kuruluşundan, aynı zamanda da o devirde bir Mason hakkında edinilen ve büyük özellikler arzeden fikirlerden bahsetmektedir.

Bu Localar hakkında rivayet kabilinden ve pek az şey bilinmektedir. Bu ilk Locaların azası, daha ziyade, geçici bir müddet için Türkiye'de bulunan yabancılar, ecnebi tüccarlar ve sefaret erkânı olmalıdır. Yerli halkın Localara pek fazla rağbet ettikleri söylenemez. Buna rağmen Masonluğun

1748'de yasak edilmesi, toplum hayatına ne ölçüde tesir ettiğini göstermektedir.

I. Mahmud, 1748 senesinde Mason Localarını (belki de İstanbul'daki tek Loca'yı) kapatan ve Masonluğu yasaklayan bir ferman çıkarmıştır. Bu tarihlerde İngiltere'de Mason olmuş bazı kimselerin adeta birer misyoner gibi Masonluğu kurmak ve yaymak için Doğu'da ve bilhassa Osmanlı İmparatorluğunda çalışmış olduklarını, İmparatorluktaki Kilise teşkilatlarının da Masonluğa karşı cephe aldıkları ve Masonlukla mücadeleye başladıklarını gösteren belgeler mevcuttur (1).

Bu belgelere göre, İzmir Vicaire Apostolique'i Girolamo da Peraino'nun Genel Kongregasyonların bilgisine sunduğu 11 Ocak 1745 tarihli bir mektubunda özetle; 1744 Aralık ayının başında, İzmir'de ve Ortadoğunun diğer şehirlerinde kendi düşüncelerine uygun bir cemiyetin kurulmasına önayak olmak maksadı ile Fran-Mason topluluğundan gönderilen bir İngiliz'in İzmir'e geldiğini, her milletten bir çok kişinin bu cemiyete katılmağı istediğini, bu çağlayana sed çekebilmek için ne yapacağını bilmediği bir sırada eline geçen bir tamim kitabında Papa XII. Clement'in 1738 yılında, bu cemiyete kaydolun ve buna yardım eden katolikleri afazoz ettiğine dair bir emirnamesini bulduğunu (In Eminentı Apostolatus Specula, 8 Mayıs 1738), derhal üç nüsha çıkartarak üç kilisenin de başkanlarına, Epifani gününde açıklamaları ve yaymaları maksadı ile gönderdiğini ve — Allah'a şükürler olsun — iyi netice verdiğini, bazı kimselerin bu cemiyetten istifa ettiklerini, bazılarının da cemiyete girmekten vaz geçtiklerini, ateş tamamen sönmemiş olmakla birlikte büyük kısım itibarile sona erdiği belirtilmektedir.

1745 yılı «Propaganda Fide (imanın yayılması) Mukaddes Kongregasyonu'nun tutanaklarından anlaşıldığına göre, İzmir Vicaire Apostolique'i peder Girolamo da Peraino'nun gayretleri takdirle karşılanmış, Papa XII. Clement'in emirnamesinin bu şehirdeki bulunan Misyonerler tarafından yayılmasının hayırlı bir sonuç vermiş olduğu, ayrılıkçı Rum Fiskoposunun da bu tarikata girmek cür'etinde bulunan Rumları afazoz ettiği ve «Roma'daki Mukaddes Peder işbu Cemiyete yazılanları afazoz etmiştir, biz de aynıyı yapmakta ve bu tarikata girenleri afazoz etmekteyiz» dediği ve aynı şeylerin Ermeni Patriğince de yapılacağı sanıldığı eklenmiştir. Ayrıca bu kötülüğün Ortadoğunun daha iclerine doğru ilerlemesi ihtimaline karşı durum, İstanbul'daki Başpiskoposa bildirilmiştir.

İstanbul'da da buna benzer hadiseler cereyan etmiş olmalıdır. «Table Chronologique de l'Histoire de la Franche Maçonnerie» adlı kitabın 1748 yılı bahsinde Babialî'nin Masonluğu nasıl yasak ettiği anlatılmaktadır: «Babialî, İstanbul'da Franmasonların toplandıkları bir evin başılması için Kapitan Paşa'ya emir vermiştir; bunu zamanında haber alan Masonlar dağılmışlardır. İngiliz sefirinin müdahalesi ile takibat durdurulmuştur, fakat Babialî hükûmeti, yabancı devlet mümessillerine, Padişahın memleketine yeni tarikatları ve bilhassa Masonluğu sokmağa teşebbüs etmemeleri emrini tebliğ etmiştir».

İspanyolca başka bir kitap da, yukardaki malumatı verdikten sonra, bu yasaklamanın sebeplerini anlatmaktadır «... Bir çok Türk'ün de davet edildiği bu toplantılar, her ne kadar bir İngiliz mütercimim evinde yapılmakta ise de İstanbul Locasının kurucusu bir Fransız idi. Mütercim, bu kişilerden hiç birisini evinde barındırmamak emrini aldı, Fransız ise sınır dışı edildi ve Fransa'ya yollandı. Bir Müslüman ülkesi olmasına rağmen, bu halde dahi, Papalığın sebatkâr müdahalesini gösteren bir belge muhafaza edilmektedir. Bu belge, Papa XIV. Benedictus'un 22 Ocak 1743 tarihinde Kardinal Tencin'e (Fransa'ya) yolladığı mektuptur. Bu mektupta şöyle denilmektedir: «Bir hayli zamandır İstanbul Mason tarikatı hakkında cereyan edenler konusunda size mektup yazmıştık; şimdi size, Allah'ın bu işe bir çözüm yolu bularak, bütün Masonların tevkif edilerek tarikatı bilek gücü ile (in brachio forti) ortadan sildiğini bildiririz».

İstanbul'daki Mason faaliyetlerinden Papanın haberdar olduğunu açık belirten bu cümleye ilaveten, Kardinal Tencin'e verdiği şu emir, onun diplomatik etkinliğini daha da belirtmektedir: «Bu tarikatın bir daha başkaldırmamasına dikkat edilmesi hususunda, Fransa devletinin Türkiye'deki Büyük Elçisine vereceği yazılı bir talimat, matluba çok muvaffık olcacak ve iyi niyetli olduğu kadar vazifesinas olan bu Büyük Elçi tarafından müsamaha ile karşılanacaktır» (2).

(Devam Edecektir)

-
- (1) Bk. Sahir ERMAN, Türk Masonluk Tarihi ile ilgili Papalık belgeleri, MİMAR SİNAN, 1979, Sayı 34, s. 9-14.
 - (2) Suha UMUR, Türkiye'de Masonluğun Uyku Dönemleri, MİMAR SİNAN, 1985, Sayı 58, s. 6-12.

«BİR KEZ MASON OLDUN MU' ÖMÜR BOYU MASON KALIRSIN»

Elbert BEDE

Şu eski Masonik deyişin, «Bir kez Mason oldun mu, ömür boyu Mason kalırsın» sözünün anlamını öğrenmek isteyen pek çok kardeşimle karşılaştım. Bu deyişin nereden doğduğunu, bu sözü kimin, ne zaman söylediğini doğrusu bilmiyorum. Hiçbir Masonik belgede, Masonik kurallar topluluğunda, Landmarklar arasında, anayasalarda bu deyişe rastlamadım. Ama, kaynağı ne olursa olsun, bu deyişin taşıdığı derin anlam üzerinde düşünmeliyiz. Bu anlam şudur: Bir kişi, bir Mason Locasının **üyeliliğine** kabul edildiğinde, Masonik kurallara aykırı davranmadığı sürece, bu üyelik sıfatı onun üzerinden alınmaz. Ancak, o kişinin **Masonluğunun** üzerinden alınabilmesi, hiçbir zaman söz konusu olmayacaktır. Bu yüzden, «Hür Masonluk»la, yal-

nız başına «Loca üyeliği» arasında büyük fark vardır.

Bir Mason Locasına üye olmak, Mason olmanın belli başlı koşulu olsaydı, «Bir kez Mason oldun mu, ömür boyu Mason kalırsın» deyişi, kesinlikle yanlış olurdu. Çünkü, örneğin, Locasına karşı parasal yükümlülüklerini yerine getirmeyen, bu yüzden de, kardeşlerinin oylarıyla üyeliği sona erdirilen kimse, bundan böyle «Mason Locası üyesi» sıfatını taşıyamıyacaktır.

O halde, asıl sorun şudur: «Bir kişi, herhangi bir Mason Locasının üyesi olmaksızın, Mason kalabilir mi?» Bu soruya yanıtlım «Evet»tir; ancak, o kişinin bu sığata uygun davranmayışından doğacak sorumluluk, Hür Masonluğun değil, tümüyle o kişinin omuzlarına yüklenecektir.

Mason Locasına üye olan kimse, kendi isteğiyle ağır bir yeminin yükümlülüğü altına girer. Yeminler ve yükümlülükler, Locaya karşı olan parasal ödevlerin yerine getirilmemiş olması gibi bir nedenle, ortadan kalkmaz, kaldırılamaz. Loca, o kardeşin sır saklama konusundaki yeminini geçersiz kılamaz, ona verilmiş Masonluk sırları-

nı geri alamaz. O kardeş gerçekten, yürekten inanmış bir Masonsa, yeminleri ve yükümlülükleri, Loca üyeliği sıfatıyla bağlı olmaksızın, aynen, bozulmaksızın kalır. İşte, «Bir kez Mason oldun mu, ömür boyu Mason kalırsın» sözü, bu anlamda doğrudur.

**«3-5-7 Minute Talks»dan
Çeviren: Üner BİRKAN**

BİR ÜLKÜNÜN PEŞİNDE KIRK YIL

ÜLKÜ LOCASI 40 YAŞINDA

Şinasi AFACAN

ÜLKÜ Locası 22 Mayıs 1948 tarihinde ilk toplantısını yapmıştı. O tarihten bu yana tam 40 yıl geçti. 28 Mayıs 1988 günü, Muh. L.'nin 40'inci Kuruluş Yıldönümünü muhterem Hemşireler, Büyük Loca Görevlileri ve davetli Kardeşlerimizle birlikte kutlandı ve 1948'de uyanan ve hâlen 79 yıllık bir mazisi olan Türk Masonluğu'na kırk yıl hizmet etmiş olmanın mutluluğu ve gururu beraberce paylaşıldı; kendilerinden sonra gelen ÜLKÜ'lü Kardeşlerine, insanlığın yüceltilmesi yolunda çalışmak için ÜLKÜ Locasını Kuran Üstadlar minnet ve rahmetle anıldı.

Kurucu K.'ler :

Mim Kemal ÖKE

Necmettin Tahsin EROL

Ismail Memduh ALTAR

Baba KURBANGİL

Safa Feyzi İKSEL

Cemil İPEKÇİ

Burhanettin DEVELİOĞLU

Cevat ABDURRAHİM

Muhip Nihat KURAN

Cevdet Hamdi BALIM

Ferit Zühtü ÖRÜCÜ

Pek Sayın Büyük Üstad Orhan ALSAÇ Kardeş : «Ne mutlu bu Locayı kuranlara ve bu günlere başarı ve ahenkle getirenlere...» diyor.

Ayrıca, 3 numaralı ÜLKÜ Locası Kardeşleri, Hür Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası bünyesinde kurulan birçok Locaya kaynaklık etmiş olmanın haklı sevincini de duymaktadırlar.

Toplantı, 28 Mayıs 1988 günü tam öğle vaktinde Pek Sayın Büyük Üstad Orhan ALSAÇ, Önceki Büyük Üstad Cavit YENİCİOĞLU, Büyük Üstad Kaymakamı Suha AKSOY ve diğer Büyük Görevliler: Nesip AKSÜT, Reşit ATA, Suat AĞAGİL, Halil İYİGÜL, Tunç TİMURKAN Kardeşler ile Locamızın ve Kardeş Localarının Önceki Üstadı Muhteremleri Doğu'yu, Muhterem Hemşirelerimiz ve Loca Kardeşleri yönleri süsledikleri halde, Üstadı Muhterem Sabih TANSAL Kardeşin konuşması ile açıldı.

Nusret SEMİ ve Cevad Memduh ALTAR Kardeşlerimizin, zihinlerimizi ve kalplerimizi aydınlatan konuşmaları ve Pek Sayın Büyük Üstad Orhan ALSAÇ Kardeşin İltufkâr ve teşvikkâr sözleri ile daha çok anlam kazanan bu çok güzel toplantı usulünce sona erdi.

Gönül GÜVENÇ hemşiremiz (Piano) ile Doğan GÜVENÇ Kardeşin (Keman) sundukları kısa bir konseri takiben yemek salonuna geçildi. Yemek esnasında değerli kardeşlerimiz duygu ve düşüncelerini dile getirdiler.

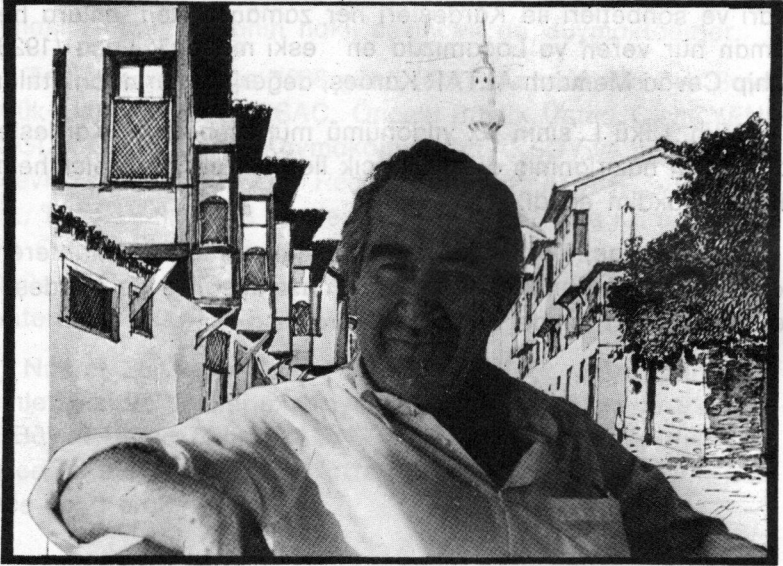
Salim Rıza GÜRPINAR Kardeşin bu toplantı için seçip sunduğu şiirler, her zaman olduğu gibi, büyük coşku ile alkışlandı. Locamıza 1948 tarihinden beri uzun yıllar hizmet etmiş ve Locamızın halen hayatta olan en eski Önceki Üstadı Muhteremi (1954 - 1955) Yaşar Ali ŞİNASİ Kardeş ile, Loca konuşmaları, yazıları ve sohbetleri ile Kardeşleri her zaman eğiten, onlara her zaman nur veren ve Locamızda en eski masonik yaşa (1929) sahip Cevad Memduh ALTAR Kardeş, değerli anılarını anlattılar.

Muh. Ülkü L.'sının 40. yıldönümü münasebetiyle Kardeşler tarafından hazırlanmış olan kitapçık ile muhtelif hediyeler hemşirelere takdim edildi.

E.U.M.'ndan, Türkiye'deki Masonluğu ve ÜLKÜ Muhterem Locasını nice kırkinci yıllara ulaştırması dileğiyle ve Kardeşlik sevgi duyguları içinde tören sona erdi.

BÜLENT ÇETİNOR K.

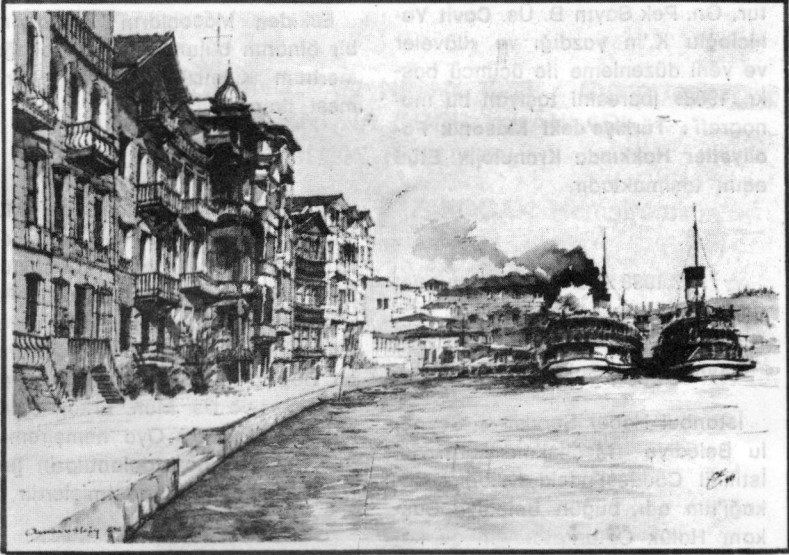
— Belgesel Suluboya Resim Sergisi —

Hürriyet Muh. L.'sının Ön. Üs. Muh.'lerinden Bülent Çetinor K., 1 Haziran — 14 Haziran 1988 tarihleri arasında 30 ncu Suluboya Resim Sergisini İstanbul Taksim Belediye Sanat Galerisi'nde açtı.

«Belgesel» suluboya resimlerini sunduğu bu sergi, yerli ve yabancı sanatseverlerce büyük ilgi gördü. Ayrıca TV ve Basın programlarında da sergiye yer verildi. Bü. L. görevlileriyle KK.'imiz açılış kokteylinde bulundular, sergi süresince Çetinor K. ile birlikte oldular.

Resimlerinde Geleneksel Mimarimizin son 15-20 yıl öncesi-
nin durumlarını, 70 tablosuyla tanıtmak ve sevdirmek ama-
cını güttüğünü belirten Çetinor K., L. çalışmalarıyla, mimarlık
mesleğini ve eskieser araştırmalarını bir Masonik paralellik için-
de sürdürmektedir.

1928 yılında İstanbul'da doğan, 1951 yılında İTÜ Mimarlık
Fakültesinden mezun olan K.'imiz, ayrıca Mabetimizin onarımı
ve yeni imar durumuna göre düzenlenmesi için Mimar KK.'imizle
birlikte 3 yıldan beri çalışmalar yapmaktadır.

Ş. G...

MASONLARIN DÜNYASINDAN

İç Haberler

☆ Geçtiğimiz aylarda, H.K.E.M. Büyük Locası Yayınlarının 4'üncüsü, K.'lerin istifadesine sunulmuştur. Ön. Pek Sayın B. Üs. **Cavit Yenicioğlu** K.'in yazdığı ve «İlâveler ve yeni düzenleme ile üçüncü baskı, 1988» ibaresini taşıyan bu monografi: **Türkiye'deki Masonik Faaliyetler Hakkında Kronolojik Etüd** adını taşımaktadır.

☆ 5.7.1988 tarihli Cumhuriyet gazetesinden :

«Ayhan Işık Sokağı»

İstanbul Haber Servisi — Beyoğlu Belediye Meclisi'nin kararıyla, İstiklâl Caddesi'ndeki Kuloğlu Sokağı'nın adı, bugün Belediye Başkanı Halûk Öztürkatalay'ın da katılacağı bir törenle «Ayhan Işık

Sokağı» olarak değiştiriliyor. Saat 11.00'deki törene Işık'ın eşi ve çok sayıda sinema sanatçısı katılacak».

Eskiden Masonların toplandığı bir binanın bulunduğu bir sokağa, merhum K.'imizin adının verilmesi ilginç bir tesadüf.

☆ 16 Temmuz cumartesi, Müsavat Muh. L.'sı K.'leri ve eşleri için unutulmaz bir tarih olmuştur. Filhakika o gece, saat 20.30 da Paradise gemisinde bir araya gelen 20 kadar çift, yemekli ve müzikli bir Boğaz turu yaparak hasret gidermişler ve Üs. Muh. Erkan Çelikkol ile nazik eşi Oya hemşiremizden, bu gibi hoş toplantıların tekrar yapılmasını rica etmişlerdir.

☆ Freedom Muh. L.'sı K.'leri, yaz ayları boyunca beraberliklerini devam ettirmek üzere, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarının ilk perşembe günleri saat 12.30'da, Vecihi Tekdağ K.'in yönettiği Beşiktaş'taki Motorest bahçesinde, öğle yemeğinde buluşmuşlardır. Değişik birçok L. K.'lerinin de başka lokallerde aynı güzel geleneği sürdürdüklerini öğrenmiş bulunuyoruz.

☆ Kuruluşlarının 40'ıncı yıldönümü kutlamalarını 16'ncı sahafede okuyabileceğiniz Ülkü Muh. L.'sı K.'leri, Hemşireleri ile birlikte, 11 Ağustos akşamı Bizim Tepe tesislerinde toplanarak ilk «yaz yemeklerini» yaptılar. Havuz başında toplanan 90 kadar Mason ve eşleri

geç saatlere kadar süren nezih bir gece geçirdiler.

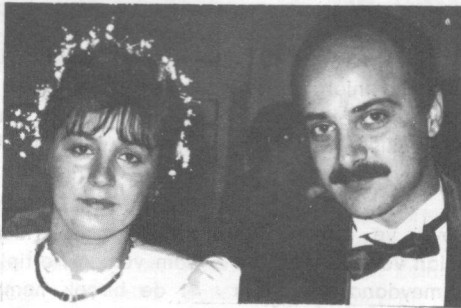
☆ Geçtiğimiz nisan ayında, Gün Muh. L.'sinin celse davetiyelerinden birinde aşağıdaki cümleler görülebilirdi :

TOPLANTI GÜNÜ : 30 NİSAN 1988 / Cumartesi
MEDENİ KANUNA GÖRE NİKÂHLARI
KIYILMIŞ BULUNAN

CEZMİ KOÇAK K.: ile FİLİZ KOÇAK Hemşiremizin
ve
İZZET TOR K.: ie MELİKE TOR Hemşiremizin

MASONİK NİKÂH TÖRENLERİ

Saat : 17.00 Kokteyl
18.30 Nikâh
20.30 Yemek

Filiz ve Cezmi Koçak

Çok duygusal ve anlamlı törenin muayyen bir yerinde, Üs. Muh. Turgay Koçak yeni evlilere hitaben şöyle konuşmuştur :

«Eşlerin karşılıklı sevgi ve saygısının duygusal olması sıradan yaşamaktır. Mantıksal sevgi münevver çiftlerin hayat yoluna ışık tutmalıdır.

Eşler, hak ve vazifelerini bu yaklaşımda bulmalıdırlar.

Eşler, hayat boyunca birbirlerinin rakibi olmadıklarının bilincinde olurlarsa, güven duygusuna sahip bulunurlar. Bu duyguyu da, karşılıklı sevgi ve saygı doğurur.

Melike ve İzzet Tor

Hayatı güvenle karşılayanlar, güvensizlikle karşılayanlardan daha mutlu olacaklardır. Güven sevginin ürünüdür. Bu kısa yorumu özetlersek;

Mantıksal sevgi ve güven duygusuna sahip olan ve toplumun en ufak ittifakını meydana getirmiş bulunan aile, kendini yüceltmış olur.»

☆ Sezgi Muh. L.'si, Üs. Muh.'leri Taylan Karatuna K.'in önderliğinde, biri 15 Temmuzda Levent Tenis Kulübünde, biri de 19 Ağustosda Galatasaray Kulübünün Kuruluşunda'deki adasında olmak üzere, hemşirelerle beraber birer akşam yemeği tertiplemiş, ve her ikisi de birçok hemşire ve kardeşi hoş bir vesile ile bir araya getirmişti.

Dış Haberler

☆ İrlanda B. L.'sından.

İrlanda B.L.'si, 1988 yılının baharında, tarihinde ilk defa olarak, bir haber bülteni yayınlamağa başladı. Altı ayda bir, büyük boy dört sahife olarak neşredilmesi düşünülen bu yayın, bütün K.'lere, L.'larının Sek.'leri vasıtası ile gönderilecek.

Şakul Gibi'nin ikinci sayısında, Queensland (Avustralya)'da tatbikatına başlanan, gündüz yapılmakta olan L. toplantılarından bahsetmiştik. Bu tatbikata şimdi İrlanda'da, Dublin'de de başlanıldığını öğrenmiş bulunuyoruz. 27 Mayıs 1988 tarihinde Lux Diei adı altında faaliyete başlayan bu L.'ya, kendi L.'larının hazineleri ile intizamda olan Üs. Masonlar, hiç bir aidat ödemedi katılabilecekler.

Yine Dublinde, en eski Masonik Locaya ait kayıt, 1688 tarihini taşımaktadır, ve Trinity College'de çalışan bir Spekülatif Locaya aittir. Bu şehrin kuruluşunun 1000'inci yıldönümü kutlamalarına katkıda bulunmak üzere, Franmasonlar binasındaki müzede, İrlanda Masonlarının 300 senelik tarihine ait bir özel sergi kararlaştırılmıştır. Dublin belediye reisi bu serginin açılışını yapacak ve halka açık olacak olan bu sergi 1 Ekime kadar devam edecektir.

İrlanda B.L.'si 1983 senesinden itibaren, 50 yıllık Masonlara birer «50 yıl bijusu» vermeğe başlamıştır. Bugüne kadar 250 taneye yakın verilmiştir.

☆ New -York B.L.'sından

New -York B. L.'si B. Sek.'i Wendell Walker B., bütün muntazam B.L.'ların B. Sek.'lerine gönderdiği 5 Temmuz 1988 tarihli bir sirküler mektupla, obediyanlarında yayınlanmakta olan (B.L.'yı temsilen veya özel) Masonik yayınların isim ve adreslerini sormuştur. Kendi jüridiksiyonlarında bunlardan bir hayli olduğunu, ve yayınların yönetmenlerinin, başka obediyanlardaki muadilleri ile mektuplaşmak istediklerini bildirmiştir.

☆ Yeni Zelanda B.L.'sından

Bu obediyansta yapılan istatistikî çalışmaların, 1987 yılına ait verileri yayınlanmış ve hiç de iç açıcı olmadıkları üzümlere görülmüştür. Üye sayısında net azalma 953 olmuştur. Bu, ortalama 76 üyelik 13 L.'nin kapanmasına eşit bir rakamdır ki, Yeni Zelanda'daki Masonluk için çarpıcı bir kayıptır.

Yeni Zelanda B.L.'sının Hasehat

Kurulu, afet fonuna 100.000.— dolar ayırmıştır. (Takriben 150 milyon TL.)

☆ İngiltere'den

Trevor J. Fray K.'in, 5 cilt olacak olan «Masonic Philately» adlı, Masonik pullar konusundaki eserinin üçüncü cildi yayınlanmıştır. Bu ciltte 'M' harfinden 'R' harfine gelinmiştir. Kitaplar, «Harry Hayes Publishers, 48-50 Batley, West Yorkshire, England» adresinden temin edilebilir.

☆ New - Mexico (A.B.D.) B.L.'sından

1987 senesinde, matriküllerini bildiren 66 L.'dan 32'sinin üye adedi 100'ün altında idi. B. Üs., bir konuşmasında, «nisbeten küçük sayıda üyesi olan L.'larda üyelerin daha büyük bir yüzdesi, L. yönetiminde yer almış olur...» demiştir. Küçük L.'larda üyeler birbirlerini daha iyi tanırlar ve birbirlerine yalnız Masonik olarak değil, sosyal olarak da yaklaşırılar. Buna ilave-ten, küçük L.'larda, üyeler genelde aynı vazifeyi birden fazla defa yaptıklarından, daha tecrübeli bir L. yönetimi mümkün olur.

EM.

SORULAR ???

— Birkaç kez 'Quatuor Coronati' kelimelerine rastladım. Bunların manasını açıklayabilmisiniz?

A. DİNÇER
İstanbul

— Latince kelimelerin manası «Dört Taçlılar»dır ve Hristiyan Kilisesinin her sene, 8 Kasım'da kutladığı Dört Taçlı Şehit Festivali kastedilmektedir.

Aziz Dört Taçlılar (Sancti Quatuor Coronati) lejandının, birbirine çok benzeyen birçok şekli vardır ve farklılıklar yalnızca bazı önemli ayrıntılardadır; Taçlıların milliyetleri, sayıları ve hatta isimleri konusunda tam bir mutabakat yoktur.

Hikâye kısaca şöyledir: M.S. 302 yılında, Roma İmparatoru Diocletian, dört taş yontucusu ve çıraklarına Aesculapius'un heykelini yontmayı emreder. Ancak bunlar gizlice Hristiyan olduklarından, bu heykeli yapmaktan imtina ederler, ve İmparatorun emirlerine karşı

Antonio Rocchi K.'in, «Isabella Missal» (M.S. takriben 1500 — British Museum, Add. Mss. 18,851) adlı dua kitabındaki 'Dört Taçlılar' (Quatuor Coronati) resminden esinlenerek yaptığı renkli mozaik.

geldikleri için 8 Kasım tarihinde idam edilirler.

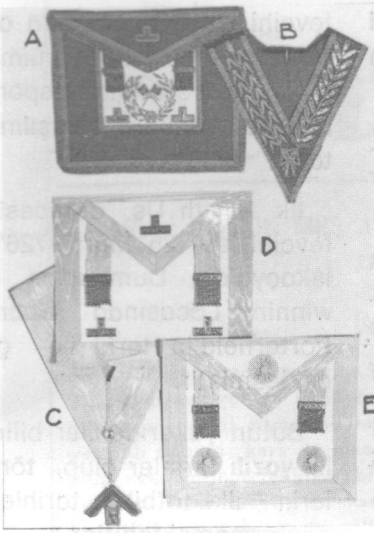
304 senesinde ise, Diocletian bütün Romalı askerlerin, aynı ilahın bir heykelinin önünde od ağacı yakmayı emreder. Askerlerden beş tanesi Hristiyan olduklarından, bunu yapmayı red ederler ve dövülerek öldürülürler. Bunun da 8 Kasımda, ancak taş yontuculardan iki sene sonra olduğu söylenir. M.S. 310'dan 314'e kadar Papa olan Melchisedes, dördü ve beşli, iki takım şehidin, 8 Kasımda, toplu olarak ve tek isim (Quatuor Coronati) altında anılmalarını emreder, Masonların Eski Yükümlülükler elyazmalarının en eskisi olan **Regius**'da (M.S. 1390) Dört Taçlılardan bahis vardır. Mason dünyasının en saygıdeğer araştırma Localarından, İngiltere B.L.'sına bağlı 2076 sayılı «Quatuor Coronati» L.'sının 9 kurucusu (ki dördü asker idi) bu adı seçmişler ve L.'nin bayramı ve is'at cellesi her sene 8 Kasımda yapılmaktadır.

— Üs. Muh. ve L. Görevlilerinin taktıkları «Kordon»ların menşei nedir? Beni bu konuda aydınlatmanızı rica ediyorum.

Jeyan ERBEN
Müsavet Muh. L.

— Bir L.'nin Üs. Muh., Nâ.'lar ve diğer görevlilerinin taktıkları kordonlar hakkında ilk yazılı nizamname maddesi, İngiltere'deki Büyük Loca'nın 24 Haziran 1727 tarihinde aldığı karardır. Bu kararda bütün Locaların Üs. Muh. ve Nâ.'larının «... beyaz bir kurdeleye asılı Masonluk bijularını...» takmaları emrediliyordu. 17 Mart 1731'de de, aynı vazifelilerin beyaz ipek astarlı, beyaz deri çnlük takmaları öngörülmüştür.

Kurdele kelimesi oldukça geniş manada kullanılmıştır belki belirli bir en tesbit edilmediği için. Eski resimlerde kurdelenin gayet dar olduğu görülmekte ve bu, kurdelenin tamamiyle fonksiyonel olduğu

İngiltere Birleşik Büyük Locasının halen kullandığı bazı kordon ve önlükler :

- A — B.L. Gala Önlüğü
- B — B.L. Gala Kordonu
- C — Önceki Üs. Muh. Kordonu
- D — Üs. Muh. Önlüğü
- E — Üs. Önlüğü

fikrini kuvvetlendirmektedir. Yani kurdeleler dekoratif maksatla değil, sadece uygun bijunun asılmasını teminen kullanılıyordu.

Kordonların, terzi elinden

çıkışmış bir giysi aksesuarı olabileceğine dair ilk işaret, Abbé G.L.C. Perau'nun 1742' de kaleme aldığı «Le Secret des Francs - Maçons» (Fransızların Sırrı) adlı ifşaat kitabında görülebilir. Bu kitapta, görevlilerin kıyafeti şöyle tarif edilmektedir: «... Tekris günlerinde, Muhterem (Üs. Muh.), iki Nazır, Sekreter ve Hazine Emni, **üçgen şeklinde kesilmiş** mavi bir kordonu boyunlarının etrafında giyerler. Üstadın kordonunun ucunda bir Gönye ve Pergel asılıdır...»

Perau'nun kullandığı kelime 'Cordon'dur ki bu, 'kordon' veya 'kurdele' olarak tercüme edilebilir. Ancak bunu takib eden 'taillé en triangle', (üçgen şeklinde kesilmiş) bunun takriben şimdi kullanmakta olduğumuz kordona benzer bir şey olduğu tefsirine destek olmaktadır. Kanaatimiz odur ki, modern şekilli kordonun başlangıcını, 1742 seneleri civarında kabul edebiliriz.

— Ç., Kl. ve Üs. dereceleri ilk olarak ne zaman tevcih edilmişlerdir?

**İ.Ş.F.
İzmir**

— **Kaydı mevcut olan** ilk Ç. derecesi tevcihi, 9 Ocak 1598 tarihinde Aitchison's Haven Locasında yer almıştır. (Edinburgh, İskoçya) Eldeki zabıtlardan, Alexander Cubie'nin Georg Aytone'nin yanına çırak verildiği anlaşılmaktadır.

Kal. derecesinin ilk **kayıtlı**

tevcihi ise aynı Locanın aynı tarihli zabıtlarında görülmekte ve Robert Widderspone'nun Kal. yapıldığı anlaşılmaktadır.

İlk kayıtlı Üs. derecesinin tevcihi ise 25 Mart 1726'da, İskoçya'da, Dumbarton Kilwinning Locasında Gabrael Porterfield'in terfii ile gerçekleşmiştir.

Bütün yukarıdakiler bilinen ilk **yazılı** tarihler olup, törenlerin ilk tatbik tarihlerini göstermemektedirler.

EM.

Büyük Şark

MİLLİ BÜYÜK MEŞRUMIZIN 25 İNCİ YILDÖNÖMÜ

Resmî Celse

Yirmi beş sene evveline gelinceye kadar memleketimizde millî bir obediyan yoktu; Türkiyede çalışan Mah. ler hep ecebî obediyanların idaresi altında idiler. Fikir ve vicdan hürriyetinin, terakki ve teali aşkının kara düşmanı olan Abdülhamit hükümeti, bir çok münevver ve mütefekkirin bir araya gelerek fikir ve mütalea taati edebilmelerine elbette müsaade edemezdi. Meşrutiyet ilân edilince bazı BB. imiz bizde de millî bir obediyan tesisini düşündüler ve bittabi muvaffak ta oldular. Bu tesis 1. ağustos 1909 pazar günü tahakkuk etmiş ve ilk muvazzaf lar intihap olunmuştu. Şu halde 1. ağustos 1934 tarihi müessesemizin kuruluşunun tam yirmi beşinci yıl dönümüne tesadüf ediyordu. O gün çok cazip ve çok yerinde zengin bir programla bu mesut dönümü kutluladık, müessislerimizi hürmetle andık, Cümhuriyet devrinde mazhar olduğumuz müzaheret ve himayeden dolayı en derin şükran ve minnetlerimizi izhara vesile bulmuş olduk.

Merasim celsesine alt kattaki büyük salon tahsis edilmişti; davete icabet eden KK. imizin çokluğundan adeta iki sütun arası birleşmiş gibiydi. Büyük Meş. in bütün murahhas ve murahhas mü-lâzimlerle Muh. Mah. ler Üs. ı Muh. leri, yukarı derecelerin reisleri, Yüksek Hey. eî azası, ecebî Mah. ler delegeleri, ecebî obediyanlar muhadenet kefilleri hazır dılar. Ziyaretçiler arasında pek çok kıymetli ve pek çok saygıdeğer Üs. larımız Şarkı nurlandınyorlardı. İzmir ve Bursa vadisinden de bilhassa bu merasim için gelmiş KK. imiz vardı. Yunan Büyük Meş. ının kendi namına tebrikâtta bulunmak üzere tayyare ile sureti mahsusada gönderdiği pek şerefli Fotiadis B. de hazırın meyanında idi.

Celse Bü. Meş. heyeti umumiyesi şeklinde açıldıktan sonra davetli ziyaretçi KK. in vezifelerine ve derecelerine göre - talimat ve program dahilince - teşrifat ile kabul edilmelerini müteakip, Bü. Üs. Muhiittin Osman B. tebrik ve teşekkürü mutazammın bir açış nutku irat etti; Hakim Bü. Amir Dr. İsmail Hurşit B. Yüksek

Hey'et namına Bayramımızı kutluladı. Bu sırada Türklüğe en saadetli ve en verimli bir devir yaratan, bütün insanlığa en doğru sulh ve selâmet yollarını gösteren Ulu Gazîye Mas.'ların tazim ve minnetlerini, Büyük Millet Meclisi Reisi ve Başvekil Paşalar Hazeratile Dahiliye Vekili Beyefendiye hürmet ve şükranlarımızı telgrafla arz etmeği teklif eden müteaddit imzalı bir taktir okundu, ittifakla ve büyük bir tehalük ve meserret ile kabul olundu.

Bundan sonra - program mucibince - Bü. Kâtip Muhittin Celâl B. tarafından Bü. Meş.ımızın teessüs ve teşekkülüne dair kısaca tarihî malûmat verildi. Meşrutiyetin ilânını müteakip - ecnebi Mah.'lerde nur ve ziya almış - bazı B.'lerimizin bir araya gelerek bir Meş. tesisine karar verdikleri, bu kararın o zaman Türkiyede mevcut ecnebi Mah.'ler tarafından pek tabii görülerek derhal hüsnü telâkki edildiği ve bu hususta ecnebi obediyanlarından meseleden haberdar olanların teallülsüz muvafakat gösterdikleri zabıtlara ve vesikalara müstenit bir tarzda kısaca izah olundu. Meş.imizin tesisinde hizmeti mesbuk KK. ve Mah.'ler isimleriyle ve yüksek saygılarıyla tezkâr ve bilhassa Mısır ve Belçka Obediyanlarının bu yoldaki yardımları şükranlarla yad olundu.

Tarihçeden sonra muavin Bü. Üs. Mehmet Ali Haşmet B. Daimi Hey'et namına (Mas. luğun ideali) mevzulu çok değerli, çok faydalı bir hasbuhalde bulundu; Sabık Bü. Üs. lardan Servet Yesari B. de Yüksek Hey'et namına (Mas. Prensipleri) ni izah etti. [*]

Bundan sonra, Goldenberg B.'in idaresi altında Ali Refik, Ziya Hüznî, Gıyas, Cevat Memduh, Afif, Hovyan ve Salâhattin Emin B.'lerden mürekkep Orkestr Mas. nik tarafından münthep üç parça çalınarak kutlulama merasimine şeref ve ruh verildi.

Konseri müteakip Bü. Üs. Meş.'in kuruluşundan bugüne kadar ebedî Meş. a göçen KK.imizin aziz hatıralarını andı ve müessislerle sabık Bü. Üs. lardan ve Muavinlerinden olup ta aramızdan ayrılmış olanların isimlerini teker teker Bü. Kâ. B.'e okuttu; Orkester Mas.ik (Hendel) in bir hymne'ini çaldı ve bütün hazırın o Muh. BB.imizin aziz hatıralarını sukût ile ve hürmetle saydı.

Merasim programı burada bitmişti.

Bü. Üs.'in emrile Bü. Kâtip, Fransa, Yunan Meş.'i Âzam-larile İsviçre (Alpinya) ve Yugoslavya Mah.'i Kebirlerinden gelen tebrik levhalarından malûmat verdi. Bunlara ve bundan sonra geleceklere teşekkür yazılması kararlaştırıldı.

Menafi sırasında sabık Büyük Üs. lardan M. Kemal B. muhadenet kelifi bulunduğu Fransa Meş.'i Âzamı namına, ve sureti mahsusa bu merasim için Atınadan geldiğini yukarıda yazdığımız Fotiadis B. Yunan Meş.'i Âzamı namına, Muh. Velicanidis B. "Armoniya,, Muh. Mosse B. "Renessans" Muh. Mah.'leri namına tebrikâtta bulundular. Sabık muavin Bü. Üs. lardan M. Raşit B. de A. M. İ. namına merasimi kutluladı ve celse mutat usul dairesinde kapandı.

**BÜ.: ÜS.: TARAFINDAN BÜYÜKLERİMİZE
ÇEKİLEN TEL YAZILARI**

Reisicümhur Gazi Mustafa Kemal Hazretlerine

Türkler için en saadetli ve en verimli bir devir yaratan ve insanlığa en doğru yolu gösteren Ulu Caziye minnetlerini ve tazimlerini arz etmeğe bugün müesseselerinin 25 inci yıldönümünü kutulayan ve yüce Halâskârın açtığı nurlu yolda ilerlemeği yegâne vazife bilen Türk masonlarının müttefikan karar verdiklerini arza tavassutu ömrümün en şerefli bir vazifesi telâkki ederim.

*

Büyük Millet Meclisi Reisi Kâzım Paşa Hazretlerine

Bugün müesseselerinin 25 inci yıldönümünü kutulayan ve ülkülerini Cümhuriyet devrinde tahakkuk etmiş gören Türk masonlarının ihtiram ve şükranlarını arz vesilesile ihtiramatımı teyit eylerim.

**

Başvekil İsmet Paşa Hazretlerine

Bugün müesseselerinin 25 inci yıldönümünü kutulayan Türk masonlarının Cümhuriyet Hükümeti devrinde mazhar oldukları sadetten doğan şükranlarını arz ve ihtiramatımı teyit eylerim.

**

Dahiliye Vekili Şükrü Kaya Beyefendi Hazretlerine

Bugün müesseselerinin 25 inci yıldönümünü kutulayan ve Cümhuriyet Hükümeti devrinde en büyük emniyetle milli vazifesini ifa imkânına nail olan Türk masonlarının ihtiram ve şükranlarını arz ederim.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	Z	A	M		H	A	V		S	A	H
2	V	A	D	I		A	N	A			L	A
3	A	M	E	L		L	A	L		S	E	S
4	D	A	M	A	L	I	D	Ö	S	E	M	E
5	A	N		D	A		D	R	A	K		T
6	N			I	L		L	K		K		L
7	L					S	U	T		U		N
8	I							E	L	E		M
9	K											A
10	L								Z			N
11	A							A		G		
12	R	E						N		A		

SOLDAN SAĞA :

1. Hem Maşrıkı hem Üstadı olur — Halı tüyü — Pehlevilerin eski sıfatı, 2. İki dağ arasında düzlük — Yasası, malı ve karası vardır — Ebcet hesabında 30, 3. İş, uygulama, iç sürmesi — Mekke'de kırmızı, Tahran'da dilsizmiş — Seda, 4. Bizde, eskiden vinil aşbest iken şimdi halı olan zemin, 5. Hatırla — Kiev'de evet — Ot biçmeğe yarar, 6. Kahire'de tahıllar veya gelirler — Çömlek ham maddesi, 7. Nuru Ziya sokağının ilk adı — Locada iki ve üç tane var, 8. Kabul etme, razı olma — Eskiden orta okul bitirme sınavı, 9. Evliyaların bazı olağan üstü hali — Yunan alfabesinin 19 uncu harfi, 10. Pa-

risli veya Marsilyalı, mesela — Hollanda oto plakası sembolü, 11. Emzikli su kabı — Yeni buluş ve düzenleme üreten bölüm (kısaltılmış), 12. Do takıpcısı — Türkiye'den gidenlerin Atina'da kurdukları futbol tk. — Amman'da yardımcılar.

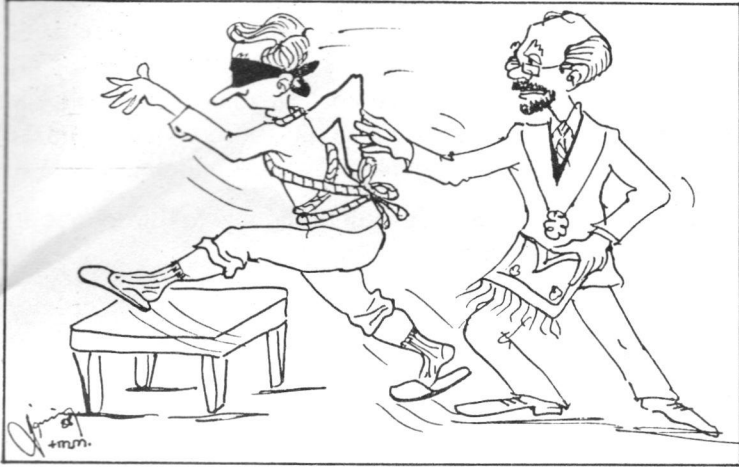
YUKARIDAN AŞAĞIYA :

1. II Nâ., yeni Çıraqlara gösterir, 2. Vakit — Saba'lı Belkıs, meselâ, 3. İlk insan — Geçiş töreninde yakılır, 4. Hicri'nin akrabası — Rum tavernacılarının sık kullanılan la-kabı, 5. Süs taşı — İşaret, 6. Kilimin yakın akrabası — Zayıf düşmüş, kuvvetsiz, 7. Türkiye'nin büyük bölümü — Cık'ın avrupai vayanı, 8 — Fransızca'dan gelen bir banka ve poker tabiri — Bir cetvel tipi, 9. «— Gibi...» — Sanma, sanı, şüphe, işkil, 10. Karar, rahat, kafa dinçliği veya Beni İsrail'e ihsan olunan bir mucize — TU öncüleri, 11. İz, işaret veya minare üstü ay — On asker, 12. Kiskanma — «Leonhard—», İsviçreli matematikçi.

M.M.

ADEM HÜRREM BİRADER ...

- 110 METRE ENGELLİ
REKORTMENİ TEKRİS
ESNASINDA...

GEÇEN SAYIDAKİ
BULMACANIN
ÇÖZÜMÜ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	M	A	L	A	A	Ş	E	R	İ	F		
2	U	V	D	İ	Z	D	A	R	Ş	U		
3	M	A	S	O	N	L	U	K		T	L	
4		D	E	N	K		R	U	B	A	Y	
5	L	A	T	H	A		U	L	E	M	A	
6	İ	N	R	İ		D	B		R	U	L	O
7	A	L	E	R	J	İ		A	D			
8	M	I		A		R		L	T		A	T
9		K	E	M	A	L		E		A	T	A
10	B		B		Y	İ	R	M	İ	B	İ	R
11	E	B	E		A	K	A	S	Y	A		İ
12	U	D	A	K		B		E	R	E	K	

ŞAKÜL GİBİ'Yİ EDİNMENİN TEK YOLU ABONE OLMAKTIR

Yıllık (10 sayı) abone bedeli : 15.000.— TL.

Yurt dışı abone bedeli : 15.— Amerikan Doları.

Abone bedelini, İstanbul, Ankara veya İzmir'de **Lokal kapısındaki vazifelilere** yatırabileceğiniz gibi, adresimize **çekinizi** postalayabilir veya bir **posta havalesi** gönderebilirsiniz.

Çek veya posta havalesi kullandığınız takdirde aşağıdaki formu şu adrese postalayınız :

ŞAKUL GİBİ — Zincirlikuyu Cad. 9/13 Etiler 30600 İstanbul

..... Buradan kesiniz veya fotokopisini çekiniz

ŞAKÜL GİBİ dergisine abone olmak istiyorum. Abone bedeline ait posta makbuzu veya fotokopisi eklidir. İlk çıkacak sayısından itibaren lütfen adresime postalayınız.

(DAKTİLO VEYA BÜYÜK HARFLE YAZINIZ)

Adım, Soyadım :

Adresim :

... ..

... ..

Telefon No. : Locam :